

PREDLOG

Na osnovu člana 54 stav 2 Zakona o bezbjednosti hrane („Službeni list CG“, broj 59/26) Vlada Crne Gore na sjednici od _____ 2026, donijela je:

UREDBU O PREHRAMBENIM AROMAMA I ODREĐENIM PREHRAMBENIM SASTOJcima HRANE SA OSOBINAMA AROMA ZA UPOTREBU U I NA HRANI *

Član 1

Ovom uredbom propisuju se zahtjevi za prehrambene arome.

Član 2

Ova uredba primjenjuje se na:

- 1) arome koje se koriste ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani, ne isključujući primjenu posebnog propisa kojim se uređuju arome dima koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani;
- 2) sastojke hrane sa osobinama aroma;
- 3) hranu koja sadrži arome i/ili sastojke hrane sa osobinama aroma;
- 4) izvorne sirovine za arome i/ili izvorne sirovine za sastojke hrane sa osobinama aroma.

Član 3

Ova uredba ne primjenjuje se na:

- 1) supstance koje imaju isključivo sladak, kiseo ili slan ukus;
- 2) sirovu hranu;
- 3) nesložene prehrambene proizvode i mješavine, kao što su između ostalog, svježi, sušeni ili smrznuti začini i/ili aromatično bilje;
- 4) mješavine čaja i mješavine za infuziju kao takve, pod uslovom da nisu korišćene kao sastojci hrane.

Član 4

Posebne zahtjeve za odobrenje aroma i izvornih sirovina namijenjenih za upotrebu u i na hrani; arome dima koje se upotrebljavaju ili su namijenjeni za upotrebu u i na hrani; i kriterijume kvaliteta validovanih analitičkih metoda za uzorkovanje, identifikaciju i karakterizaciju primarnih proizvoda dima propisuje organ državne uprave nadležan za bezbjednost hrane.

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

- 1) **arome** su proizvodi:
 - a) koji nisu namijenjeni da se konzumiraju kao takvi i koji se dodaju hrani kako bi joj dali ili promijenili miris i/ili ukus;

- b) koji su proizvedeni ili se sastoje od sljedećih kategorija: aromatične supstance, aromatičnog proizvoda, arome dobijene termičkim postupkom, arome dima, prekursori aroma, druge arome ili njihove mješavine;
- 2) **aromatična supstanca** je definisana hemijska supstanca sa osobinama aroma;
- 3) **prirodna aromatična supstanca** je aromatična supstanca koja je izvorno prisutna i koju nalazimo u prirodi a koja je dobijena odgovarajućim fizičkim, enzimskim ili mikrobiološkim procesom od materijala biljnog, životinjskog ili mikrobiološkog porijekla, bilo u sirovom stanju ili nakon obrade za ishranu ljudi upotrebom jednog ili više tradicionalnih postupaka pripreme hrane navedenih u Prilogu 2 posebnog propisa kojim se uređuje lista odobrenih aroma i izvornih sirovina koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani.
- 4) **aromatični proizvod** je proizvod koji nije aromatična supstanca, dobijen od hrane odgovarajućim fizičkim, enzimskim ili mikrobiološkim procesom bilo u sirovom stanju materijala ili nakon obrade za ishranu ljudi upotrebom jednog ili više tradicionalnih postupaka pripreme hrane navedenih u Prilogu 2 posebnog propisa kojim se uređuje lista odobrenih aroma i izvornih sirovina koje se upotrebljavaju ili su namijenjeni za upotrebu u i na hrani; i/ili materijala biljnog, životinjskog ili mikrobiološkog porijekla, koji nisu hrana, odgovarajućim fizičkim, enzimskim ili mikrobiološkim procesom, pri čemu se materijal uzima kao takav ili pripremljen upotrebom jednog ili više tradicionalnih postupaka pripreme hrane navedenih u Prilogu 2 posebnog propisa kojim se uređuje lista odobrenih aroma i izvornih sirovina koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani.
- 5) **arome dobijene termičkim postupkom** su proizvodi dobijeni nakon obrade zagrijavanjem iz mješavine sastojaka koji sami ne moraju neophodno imati osobine aroma i od kojih najmanje jedan sadrži Azot(N)-(amino grupa), a jedan je redukovani šećer, pri čemu sastojci za proizvodnju aroma dobijenih termičkim postupkom mogu biti:
- a) hrana; i/ili
- b) izvorne sirovine koje nisu hrana;
- 6) **aroma dima** je proizvod dobijen frakcionisanjem i prečišćavanjem kondenzovanog dima, pri čemu nastaju primarni kondenzati dima, primarne katranske frakcije i/ili derivati aroma dima, kako je definisano odredbama posebnog propisa kojim se uređuju arome dima koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani;
- 7) **prekursor arome** je proizvod koji sam nema neophodno osobine aroma, a dodaje se hrani radi stvaranja arome tokom obrade hrane, njegovom razgradnjom ili reakcijom sa drugim sastojcima, a može se dobiti iz:
- a) hrane; i/ili
- b) izvornih sirovina koje nisu hrana;
- 8) **druga aroma** je aroma koja se dodaje ili je namijenjena za dodavanje hrani radi davanja mirisa i/ili ukusa, i koja nije obuhvaćena izrazima navedenim u tač. 2 do 7 ovog stava.
- 9) **sastojak hrane sa osobinama aroma** je sastojak hrane koji nije aroma a dodaje se prvenstveno radi davanja ili promjene arome i koji značajno može da doprinijeti prisutnosti nekih prirodno prisutnih nepoželjnih supstanci u hrani;
- 10) **izvorna sirovina** je sirovina biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog porijekla, od koje se proizvode arome ili sastojci hrane sa osobinama aroma i to može biti:
- a) hrana; i/ili
- b) izvorna sirovina koja nije hrana;

- 11) **odgovarajući fizički proces** je fizički proces koji ne mijenja svjesno hemijsku prirodu sastojaka arome, ne dovodeći u pitanje listu tradicionalnih postupaka pripreme hrane naveden u Prilogu 2 posebnog propisa kojim se uređuje lista odobrenih aroma i izvornih sirovina koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani, ne uključuje između ostalog, upotrebu visoko reaktivnog kiselika, ozona, neorganskih katalizatora, metalnih katalizatora, organometalnih reagensa i/ili UV zračenja.

Član 6

(1) Arome mogu da sadrže prehrambene aditive dozvoljene u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuju prehrambeni aditivi i/ili drugi sastojci hrane ugrađeni za tehnološke namjene.

(2) U i na hrani mogu se upotrebljavati samo arome ili sastojci hrane sa osobinama aroma, koji ispunjavaju sljedeće uslove:

- 1) na osnovu raspoloživih naučnih dokaza ne ugrožavaju zdravlje potrošača;
- 2) njihova upotreba ne dovodi potrošača u zabludu.

Član 7

Na tržište se ne smije stavljati aroma ili bilo koji prehrambeni proizvod (hrana) u kojem je prisutna takva aroma i/ili sastojak hrane sa osobinama aroma, ako njihova upotreba nije u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuju odobrene arome i izvorne sirovine aroma odobrenih za upotrebu u i na hrani i aroma dima koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani.

Član 8

(1) Supstance navedene u Prilogu 3 (Dio A) posebnog propisa kojim se uređuju odobrene arome i izvorne sirovine odobrene za upotrebu u i na hrani ne smiju se kao takve dodavati hrani.

(2) Maksimalno dozvoljene količine određenih supstanci koje su prirodno prisutne u aromama i/ili sastojcima hrane sa aromatičnim karakteristikama, ne smiju se prekoračiti u složenim prehrambenim proizvodima navedenim u Prilogu 3 (Dio B) posebnog propisa kojim se uređuju odobrene arome i izvorne sirovine koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani, kao rezultat upotrebe aroma i/ili sastojaka hrane sa aromatičnim karakteristikama u tim prehrambenim proizvodima.

(3) Maksimalno dozvoljene količine određenih supstanci navedene u Prilogu 3 posebnog propisa kojim se uređuju odobrene arome i izvorne sirovine koje se upotrebljavaju ili su namijenjeni za upotrebu u i na hrani primjenjuju se na prehrambene proizvode u obliku u kojem se stavljaju na tržište, ako nije drugačije navedeno.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, za sušene i/ili koncentrovane prehrambene proizvode (hrana) koje je potrebno rekonstituisati, maksimalno dozvoljene količine se odnose na hranu nakon rekonstitucije, u skladu sa uputstvima na deklaraciji, uzimajući u obzir najmanji faktor razrjeđenja.

Član 9

(1) Supstance navedene u Prilogu 4 (Dio A) posebnog propisa kojim se uređuju odobrene arome i izvorne sirovine koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani, kao rezultat upotrebe aroma i/ili sastojaka hrane sa aromatičnim karakteristikama u tim prehrambenim proizvodima ne smiju se upotrebljavati za proizvodnju aroma i/ili sastojaka hrane sa osobinama aroma.

(2) Arome i/ili sastojci hrane sa osobinama aroma proizvedene od izvornih sirovina navedenih u Prilogu 4 (Dio B) posebnog propisa kojim se uređuju odobrene arome i izvorne sirovine koje se upotrebljavaju ili su namijenjene koje se upotrebljavaju ili su namijenjeni za upotrebu u i na hrani mogu se upotrebljavati samo pod uslovima navedenim u tom Prilogu.

Član 10

(1) Sljedeće arome i sastojci hrane sa osobinama aroma mogu se upotrebljavati u i na hrani bez procjene i odobravanja u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuju odobrene arome i izvorne sirovine koje se upotrebljavaju ili su namijenjeni za upotrebu u i na hrani, pod uslovom da su u skladu sa članom 6 ove uredbe:

- 1) aromatični proizvodi;
- 2) arome dobijene termičkim postupkom, koje ispunjavaju uslove za proizvodnju aroma dobijenih termičkim postupkom i maksimalno dozvoljene količine za određene supstance u aromama dobijenim termičkim postupkom navedene u Prilogu 5 posebnog propisa kojim se uređuju odobrene arome i izvorne sirovine koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u i na hrani;
- 3) prekursori aroma;
- 4) sastojci hrane sa osobinama aroma.

(2) Bez obzira na stav 1 ovog člana, ako postoji sumnja u vezi sa bezbjednošću arome ili sastojaka hrane sa aromatičnim osobinama iz stava 1 ovog člana naučno - istraživačke ustanove za bezbjednost hrane koje ispunjavaju uslove u pogledu stručnog kadra i koje ovlasti organ državne uprave nadležan za bezbjednost hrane sprovodi procjenu rizika takve arome ili sastojka hrane sa aromatičnim osobinama.

Član 11

(1) Arome koje nisu namijenjene za prodaju krajnjem potrošaču, mogu se staviti na tržište samo sa oznakom navedenom u čl. 12 i 13 ove uredbe, koja mora biti lako vidljiva, jasno čitljiva i neizbrisiva.

(2) Informacije navedene u članu 12 ove uredbe navode se na službenom jeziku koji je kupcima lako razumljiv.

Član 12

(1) Kada se arome koje nisu namijenjene za prodaju krajnjem potrošaču stavljaju na tržište pojedinačno ili pomiješane međusobno i/ili sa drugim prehrambenim sastojcima i/ili sa drugim supstancama koje su im dodate, na njihovoj ambalaži ili kontejnerima navode se sljedeće informacije:

- 1) prodajni opis: ili riječ „aroma” ili detaljniji naziv ili opis arome;
- 2) riječi „za hranu” ili riječi „ograničena upotreba u hrani”, ili detaljnije upućivanje na prehrambenu upotrebu za koju su namijenjene;
- 3) ako je potrebno, posebni uslovi skladištenja i/ili upotrebe;

- 4) oznaka serije ili partije (lot);
- 5) silaznim redoslijedom po težini, lista:
 - a) kategorija prisutnih aroma;
 - b) naziva svih drugih supstanci ili sirovina u proizvodu ili, ako je primjereno, njihovih E-brojeva;
- 6) naziv ili naziv firme i adresa proizvođača, pakirnice ili prodavca;
- 7) oznaka maksimalno dozvoljene količine za svaki sastojak ili grupu sastojaka koji podliježu količinskom ograničenju u hrani (prehrambenom proizvodu), i/ili odgovarajuće informacije navedene na jasan i lako razumljiv način koje krajnjem potrošaču obezbjeđuju informaciju o usaglašenosti te hrane sa ovom uredbom;
- 8) neto količina;
- 9) datum minimalnog trajanja ili rok upotrebe;
- 10) informacije o aromi ili drugim supstancama iz stava 1 ovog člana koje su navedene u posebnom propisu kojim se uređuje informisanje potrošača o hrani, u vezi sa navođenjem sastojaka prisutnih u prehrambenim proizvodima ako je primjenljivo.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana informacije koje se zahtijevaju u tač. 5 i 7 tog stava mogu se nalaziti samo u pratećim dokumentima uz pošiljku koji se dostavljaju pri isporuci ili prije nje, pod uslovom da se na jasno vidljivom dijelu pakovanja ili kontejnera predmetnog proizvoda nalazi oznaka „nije za maloprodaju“.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kada se arome dostavljaju u cisternama (tankerima), sve informacije se mogu nalaziti samo u pratećim dokumentima uz pošiljku, koji se dostavljaju pri isporuci.

Član 13

(1) Ako se za opisivanje arome u prodajnom opisu iz člana 12 stav 1 tačka 1 ove uredbe, koristi izraz „prirodna“, primjenjuju se odredbe st. 2 do 6 ovog člana.

(2) Izraz „prirodna“ može se upotrijebiti za opisivanje arome samo ako aromatični sastojak sadrži aromatične preparate i/ili prirodne aromatične supstance.

(3) Izraz „prirodna aromatična supstanca“ može se upotrijebiti samo za arome u kojima aromatični sastojak sadrži isključivo prirodne aromatične supstance.

(4) Izraz „prirodna“ može se upotrijebiti samo u kombinaciji sa upućivanjem na određenu hranu, kategoriju hrane ili biljni odnosno životinjski izvor arome, ako je aromatična komponenta dobijena isključivo ili najmanje od 95 % mase izvorne sirovine.

(5) Izraz „prirodna aroma ,hrane ili kategorije hrane ili izvora“ sa drugim prirodnim aromama” može se upotrijebiti samo ako je aromatična komponenta djelimično dobijena iz navedene izvorne sirovine, čija se aroma može lako prepoznati.

(6) Izraz „prirodna aroma” može se upotrijebiti samo ako je aromatični sastojak dobijen od različitih izvornih sirovina i ako upućivanje na izvorne sirovine ne odražava njihovu aromu ili ukus.

Član 14

(1) Ne dovodeći u pitanje odredbe posebnih propisa kojim se uređuje informisanje potrošača o hrani propisa o oznakama serije ili lota kojoj određena hrana pripada i propisa o genetički modifikovanoj hrani i hrani za životinje, arome koje se prodaju pojedinačno ili pomiješane međusobno i/ili sa drugim sastojcima hrane i/ili kojima su dodate druge supstance, a koje su namijenjene prodaji krajnjem potrošaču, mogu se staviti na tržište samo ako njihovo pakovanje

sadrži navod „za hranu” ili „ograničena upotreba u hrani”, ili detaljnije upućivanje na namjenu u hrani, što mora biti lako vidljivo, jasno čitljivo i neizbrisivo.

(2) Ako se za opisivanje arome u prodajnom opisu iz člana 12 stav 1 tačka 1 ove uredbe koristi izraz „prirodna”, primjenjuje se član 13 ove uredbe.

Član 15

Čl. od 11. do 14 ove uredbe, primjenjuju se uz pravila utvrđena propisima iz oblasti metrologije kojima su bliže propisani detaljniji i obuhvatniji zahtjevi odnosno koji uređuju prezentaciju, klasifikaciju, pakovanje i označavanje opasnih supstanci i preparata, ili koje se primjenjuju na transport takvih supstanci i preparata.

Član 16

(1) Subjekt u poslovanju hranom koji proizvodi ili stavlja na tržište aromatične supstance, ili njegov ovlašćeni zastupnik, dužan je da, na zahtjev organa uprave nadležnog za bezbjednost hrane, hrane za životinje i predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom, dostavi podatke o količini supstance dodate u hrani (prehrambenim proizvodima).

(2) Subjekt u poslovanju hranom koji proizvodi ili stavlja na tržište arome i/ili izvorne sirovina odmah informiše nadležni organ o svim novim naučnim i tehničkim informacijama koje su mu poznate i dostupne, a koje bi mogle uticati na procjenu bezbjednosti aromatične supstance.

Član 17

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o prehrambenim aromama koje se mogu koristiti u i na hrani* („Službeni list CG”, br. 54/18, 44/19, 4/23 i 14/25)

Član 18

Ova uredba stupa na snagu osmog dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

* U ovu uredbu prenijeta je Regulatorna (EZ) br. 1334/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. decembra 2008.

Br:
Podgorica, . jula 2026. godine

Vlada Crne Gore

**Predsjednik
mr Milojko Spajić**